

Nr 95

Av herr Senander m. fl., om tryggande av rätten till politisk verksamhet inom enskilda företags områden och anläggningar.

Till de demokratiska fri- och rättigheterna hör rätten att sprida kunskap om en uppfattning eller ett förslag bl. a. genom tidningar, broschyrer, flygblad, affischer etc. Denna rättighet gör emellertid halt vid fabriksportarna. Innanför dessa bestämmer arbetsgivaren huruvida sådan verksamhet skall vara tillåten eller inte.

I samband med junivalet 1958, då frågan om den allmänna tjänstepensioneringen stod i förgrunden, demonstrerade Svenska arbetsgivareföreningen detta faktiska förhållande mycket klart. I cirkulär F/1958 till sina delägare skriver föreningen följande:

Sedan en majoritet i riksdagens andra kammare avslagit regeringens förslag till obligatorisk tjänstepension, kommer nyval till kammaren att äga rum söndagen den 1 juni. Omständigheterna kring pensionsfrågans utveckling och inte minst erfarenheterna från folkomröstningen föregående höst tala för att arbetsplatserna på olika sätt kunna komma att beröras av de politiska striderna. Exempel härpå finnas för övrigt redan från tidigare, ordinarie andrakammarval.

Man kan sålunda vänta sig, att arbetstagarna komma att göra framställningar om att på ett eller annat sätt få sprida vissa tidningar, broschyrer eller annat propagandamaterial inom företaget, att få sätta upp appeller på anslagstavlor etc. Det kan också tänkas, att sådana åtgärder kommer att vidtagas utan att företagsledningen över huvud taget tillfrågas.

Enligt vår mening bör inte någon form av politisk propaganda förekomma på arbetsplatsen, oavsett hur propagandan sprides. Det goda samarbete inom företagen, som i alla övriga sammanhang eftersträvas, bör ej få riskeras genom en strid mellan olika politiska riktningar. Vi rekommendera därför delägarna att i både detta och andra sammanhang avslå sådana framställningar, som berörts ovan, och att även i övrigt söka hindra all form av politisk propaganda på arbetsplatsen.

Detta cirkulär ersätter cirkuläret E/1948.

Stockholm den 29 april 1958

SVENSKA ARBETSGIVAREFÖRENINGEN

Bertil Kugelberg

Det råder säkert inga delade meningar om avsikten med detta cirkulärbrev. Genom att förhindra de anställda att på arbetsplatsen propagera för en intressefråga avsåg arbetsgivarna att gagna sina egna intressen. Rekom-

Bihang till riksdagens protokoll 1960. 4 saml. Nr 95—102

mendationen att i sammanhanget förbjuda all propaganda inom företagen gynnade arbetsgivarparten.

Arbetsgivarna har rätt att innanför fabriksportarna tillåta propagandaåtgärder som gynnar eller överensstämmer med deras intressen, respektive att inte beivra sådan verksamhet, samtidigt med att de kan förbjuda sådan verksamhet om den riktas mot deras intressen samt vidtaga repressalieåtgärder mot dem som bryter mot ett sådant förbud.

Det har inträffat att oförvitliga arbetare, ibland ledande fackföreningsmän, avskedats enbart därför att vederbörande under sin rast överlämnat arbetartidningar till intresserade arbetskamrater eller på annat sätt spridit upplysning i för arbetarna viktiga frågor. Det finns konkreta exempel på att arbetsgivarna vägrat att återanställa folk som avskedats på sådana grunder trots att centrala förhandlingar härom förts mellan vederbörande fackförbund och arbetsgivarna.

Inom svensk fackföreningsrörelse pågår för närvarande en diskussion om på vilket sätt demokratien skall kunna vidgas — om vägarna till ökat inflytande inom företagen.

En väsentlig rättighet bör i det sammanhanget vara att de anställda erhåller samma demokratiska rättigheter innanför fabriksportarna som de vilka gäller utanför desamma. D. v. s. att de tillförsäkras rätten att på sin fritid sprida upplysning i intressefrågorna oavsett om detta sker inom företagens områden eller utanför.

Med stöd av ovanstående får vi hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer att en utredning tillsättes med uppgift att framlägga förslag till lag som säkrar rätten till politisk verksamhet även inom de enskilda företagens områden och anläggningar under de anställdas fritid.

Stockholm i januari 1960

Knut Senander

Henning Nilsson

Helmer Holmberg
